

problems in the world of work.

Consequently, one of the main objective of the State Service of Ukraine on Labour is to tackle undeclared work in its various formst and the effectiveness of supervision and control over the observance of labour legislation is ensured by many factors: regularity, the correct choice of purpose, the actual elimination of violations, and the existence of a clear legal regulation of supervisory and supervisory activities.

References

1. ILC 2002: Decent Work and the informal economy [Electronic resource] / Site of the ILO. Access mode: <http://www.ilo.org/publabour/inspection/english/standards/-relm/ilc/ilc90>.

2. За нелегальних працівників оштрафовано власників ужгородського міні-маркету [Електронний ресурс] / Сайт Державної служби України з питань праці. – Режим доступу: <http://dsp.gov.ua/za-nelehalnykh-pratsivnykiv-oshtrafovano-vlasnykiv-uzhhorodskoho-mini-marketu>.

3. За використання нелегальної праці Хмельницький забудовник сплатить майже один мільйон гривень [Електронний ресурс] / Сайт Державної служби України з питань праці. – Режим доступу: <http://dsp.gov.ua/za-vykorystannia-nelehalnoi-pratsi-khmelnyskyi-zabudovnyk-splatyt-maizhe-odyn-milion-hryven>.

УДК 347.763 (043.2)

Лукаевич-Крутник І.С., к.ю.н., доцент,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ В РИМСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Характеризуючи історичні передумови виникнення зобов'язань з надання транспортних послуг у праві України, варто зазначити, що коріння договірної права усіх європейських країн, в тому числі України, сягають римського приватного права.

Римляни створили правову основу для широкого кола договорів. Це забезпечувало належний розвиток економічних, в тому числі торгівельних відносин. Попри таке широке коло договірних конструкцій, у римському приватному праві не було виділено ні групу договорів про надання послуг, ні окремо договору перевезення. Надання послуг врегульовувалось в межах одного із консенсуальних контрактів – договору найму (*locatio conductio*), яким у римському праві охоплювалось досить широке коло відносин по відплатному користуванню речами, виконанню робіт та наданню послуг. Розрізняли три види найму:

1) найм речі (*locatio rei*) – це надання у відплатне користування речі (в

тому числі житла);

2) найм роботи (*locatio conductio operis*) – це різновид договору найму, за яким контрагент за обумовлену працю зобов'язувався не просто виконати будь-яку роботу, а в результаті виконання отриманого замовлення досягти заздалегідь обумовленого замовником результату. Це прототип договору підряду, який включав також перевезення;

3) найм робочої сили (*locatio conductio operarum*) або найм послуг, – це різновид договору найму, за яким продавець зобов'язується за обумовлену плату надати здатність до праці для використання в певних цілях, а наймач (роботодавець) зобов'язується використовувати її та оплачувати робочий час. Вважається прототипом трудового договору [1, с. 164].

Зазначене свідчить, що договори перевезення в римському приватному праві врегульовувались в межах договору найму роботи (*locatio conductio operis*).

Що ж до договору найму послуг, то доцільно наголосити, що договір особистого найму лише з певним ступенем умовності можна розглядати як джерело договору з надання послуг, оскільки він виступав регулятором, насамперед, відносин найму праці, а не відносин з надання послуг [2, с. 10]. Свідченням цього є те, що найм робочої сили (*locatio conductio operarum*) або найм послуг розпочинався в Римській імперії з найму рабів. Надання себе в служіння іншому і отримання за це винагороди (грошової, продуктової тощо) знижували соціальний статус римського громадянина [3, с. 193]. Тому, як слушно зазначають І. Б. Новицький та І. С. Перетерський, в умовах рабовласницького суспільства договір найму послуг взагалі не набув значного поширення й істотного значення, оскільки звертатися до послуг вільних громадян шляхом укладення *locatio conductio operarum* доводилося нечасто [4, с. 431]. Лише іноді виникала необхідність у наданні послуг саме вільними: потреба в засобах існування, висока кваліфікація чи майстерність вільної людини тощо [5, с. 401].

Підтвердженням того, що договір перевезення в римському праві регулювався в межах договору найму роботи, є визначення місця договору перевезення серед інших договірних конструкцій в кодифікованих актах цивільного законодавства, в тому числі тих, які застосовувались на українських землях. Адже такі акти були побудовані на основі рецепції римського приватного права. Так, в Зводі законів Російської імперії 1832 р. відносини перевезення вперше регулюються серед договірних зобов'язань. Проте «перевезення людей і важкостей сухим шляхом і водою» не виділено як самостійний різновид цивільно-правового договору, а як один із можливих предметів «договору підряду і поставки» (ст. 1738 Глава 3 Про підряди і поставки загалом Розділ 3 Про зобов'язання щодо договорів на майно у власності Книга 4 Про зобов'язання щодо договорів) [6, с. 183-184].

Таким чином, на підставі наведеного вище дослідження можна

припустити, що генеалогічне коріння сучасного договору перевезення бере свій початок зі створеного в межах римського приватного права договору *locatio conductio operis*.

Протягом наступних століть договірні конструкції, розроблені римським приватним правом, стали основою договірного права більшості європейських країн, в тому числі України.

Література

1. Основи римського приватного права: підручник / В. І. Борисова, Л. М. Баранова, М. В. Домашенко та ін.; за заг. ред. В. І. Борисової та Л. М. Баранової. – Х.: Право, 2008. – 224 с.

2. Федорченко Н. В. Договірні зобов'язання з надання послуг: проблеми теорії і практики: монографія / Н. В. Федорченко. – К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2015. – 328 с.

3. Черниловский З. М. Римское частное право. Элементарный курс / З. М. Черниловский. – М.: Новый Юрист, 1997. – 224 с.

4. Новицкий И. Б. Римское частное право: учебник / И. Б. Новицкий, И. С. Перетерский. – М.: Новый Юрист, 1998. – 512 с.

5. Підпригора О. А. Римське право: підруч. / О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов. – 2-ге вид. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 528 с.

6. Кодифікація цивільного законодавства на українських землях: Т. 2 / Уклад.: Ю. В. Білоусов, І. Р. Калаур, С. Д. Гринько та ін. / за ред. Р. О. Стефанчука та М. О. Стефанчука. – К.: Правова єдність, 2009. – 1240 с.

УДК 349.3 (043.2)

Медвідь А. О., к.ю.н.,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна

УНІВЕРСАЛЬНІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ НЕДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Авторитет міжнародно-правових актів та значимість їх ролі в процесі регулювання відносин із соціального забезпечення підтверджується і доводиться успішним досвідом їх імплементації до законодавства більшості країн світу, багатою історією, відображенням у них непохитних цінностей людства – основних прав. Таким базовим, фундаментальним правом, без сумніву, є право на соціальний захист. Це засвідчується, передусім, закріпленням його на конституційному рівні. Стаття 46 Конституції України конкретизується та деталізується у численних законодавчих актах у сфері соціального забезпечення населення, однією із форм якого, на сьогоdnішньому етапі розвитку, є недержавне соціальне забезпечення, яке, необхідно акцентувати, останнім часом розвивається